

Ajankohtaista ympäristöhallinnossa

MUTKU-päivät 11.-12.3.2026

Nina Lehtosalo, ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

- Ajankohtaista ympäristöministeriössä
- Aluehallinnon uudistus
- Tilastoja vuodesta 2025
- Maaperä kuntoon – ohjelman tavoitteet 2026
- Budjetti 2026
- Tulevaa tekemistä ja hankkeita
- Maaperädirektiivi ja sen toimeenpano
- Tulevia tapahtumia ja koulutuksia

Parempi ympäristö tuleville sukupolville

Ympäristöministeriön strategia vuoteen 2035

Ajankohtaista ympäristöministeriössä

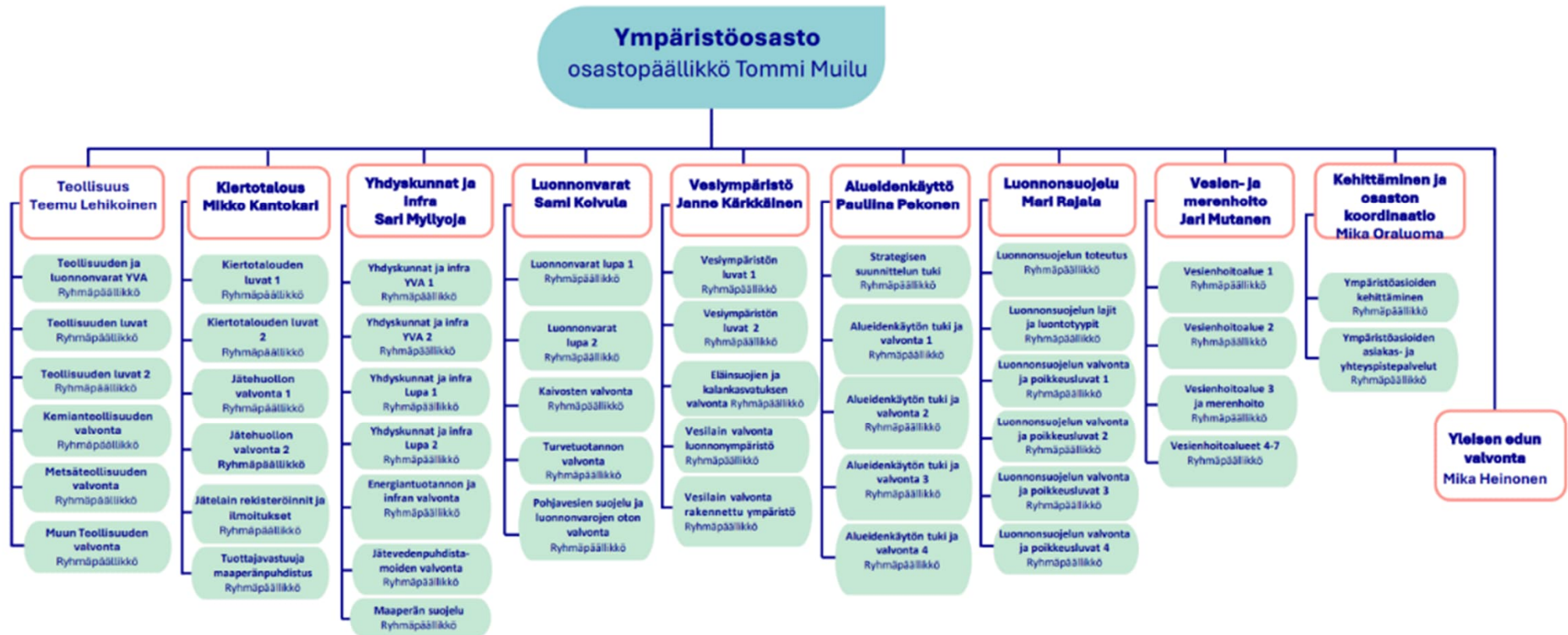
- Valtiovarainministeriön **ehdotus valtiontalouden kehyksiksi** 26.2.2026: esittelee suunnitelman valtiontalouden suunnasta. Hallitus neuvottelee ja sopii julkisen talouden suunnitelmasta seuraavalle 4 vuodelle kehysriihessä 21.–22.4. → Julkisen talouden sopeuttaminen ja julkisen sektorin pienentäminen.
- Ympäristöministeriössä on meneillään **ydintehtävä-analyysi** ja **poispriorisointi**.
- **Ympäristöministeriön strategian (2022) päivitys** syksyyn 2026 mennessä: maailma muuttunut ja toimii syötteenä virkakunnan valmistelemaan virkapuheenvuoroon, jota myös valmistellaan osana valmistautumista seuraavaan hallituskauteen. Päivitys tehdään tiiviissä yhteistyössä YM:n henkilöstön, hallinnonalan sekä keskeisten sidosryhmien kanssa.
- **Valtioneuvoston viestinnän keskittäminen valtioneuvoston kansliaan** 1.7.2026 alkaen. Ministeriöiden viestintä hoidetaan jatkossa teemaryhmien ja tiimien kautta.

Aluehallinto on uudistunut 1.1.2026

- Taustalla hallitusohjelma ja sen tavoite yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöjä Suomessa.
- Perustettiin valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto (LVV), johon koottiin kaikki Valviran tehtävät, suurin osa aluehallintovirastojen tehtävistä sekä pääosa ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen tehtävistä.
  - Valviran, aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toiminta päättyi 31.12.2025. Nykyisten ELY-keskusten tilalle perustettiin **kymmenen alueellista elinvoimakeskusta**.
  - LVV: 18 toimipaikkaa ympäri Suomen, jokaisessa maakunnassa.
  - Toimialakohtaiset tehtävät: Sosiaali- ja terveysala, varhaiskasvatus, koulutus ja opetus-, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntatoimia koskevia tehtäviä, **ympäristö**, työsuojelu, pelastustoimi ja varautuminen sekä muut tehtävät.
  - **Ympäristötoimiala:** Ympäristöasioiden luvitus ja valvonta, YVA, alueidenkäyttöön sekä luonnon- ja ympäristönsuojeluun liittyviä tehtäviä, vesien- ja merenhoidon ja vesitalousasioiden tehtäviä sekä yleisen edun valvonta.

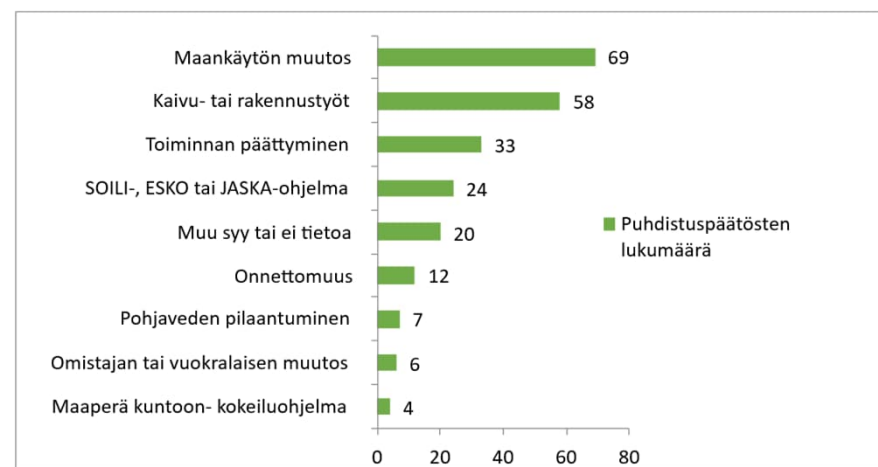
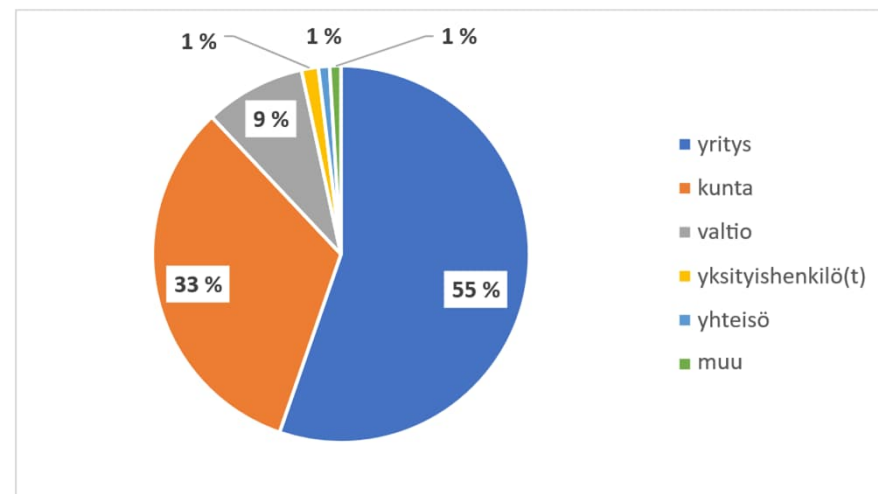
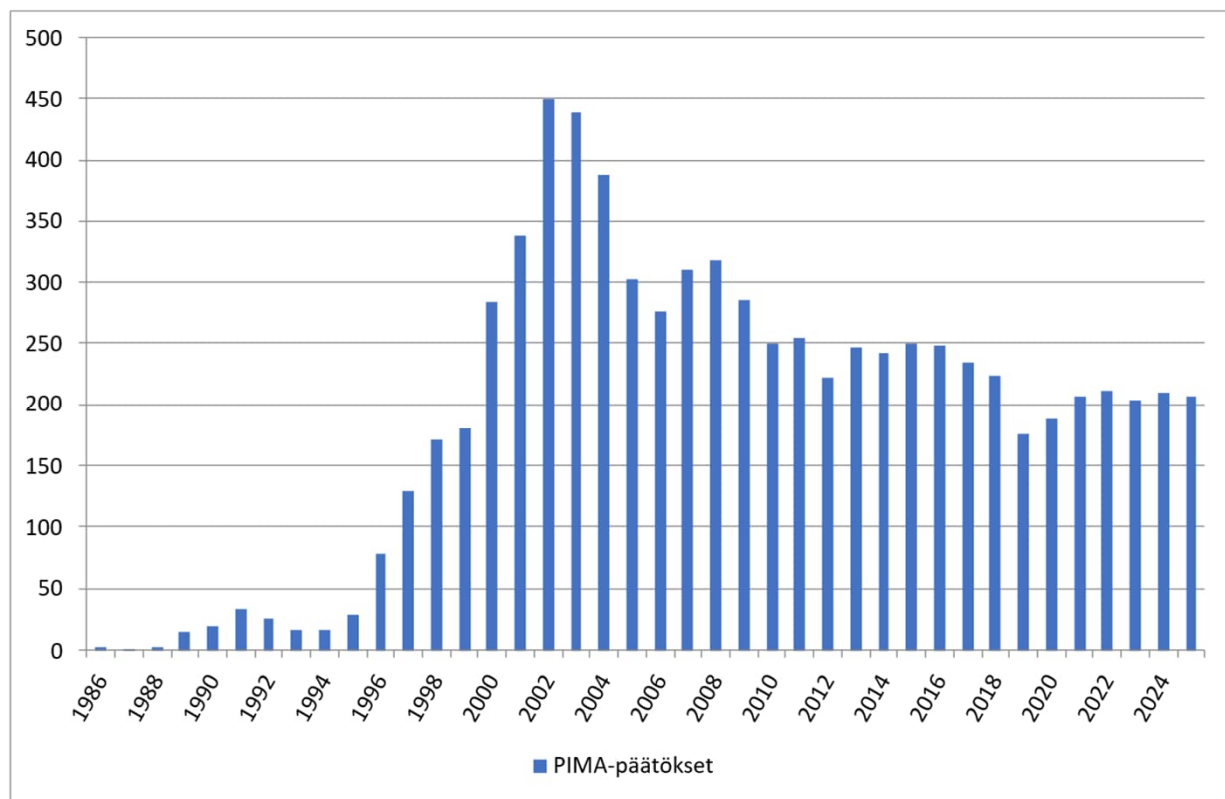
- Pääjohtaja ja 7 osastoa, yht. n. 2000 hlö, joista n. 750 ympäristöosastolla → 9 yksikköä sekä yleisen edun valvonta.
- **PIMAT sijoittuvat ympäristöosastolla kahteen eri yksikköön (Kiertotalous + Yhdyskunnat ja infra)**
  - Kiertotalous: tuottajavastuu ja maaperänpuhdistus –ryhmä (6+1 htv), ryhmäpäällikkö Ari Nygren
  - Yhdyskunnat ja infra: maaperän suojelun ryhmä (21 htv), ryhmäpäällikkö Nico Karlström

- MATTI-järjestelmän omistajuus on siirtynyt vuoden 2026 alusta Lupa- ja valvontavirastolle.
- PIMA-avustusten hakujärjestelmä on uudistunut ja avautuu lähiviikkoina.

PIMA-päätösten lukumäärä, ilmoituksen tekijät sekä puhdistamisen syyt vuonna 2025

Maaperä kuntoon –ohjelman vuosi 2025

- Vuosiraportti on valmistumassa ja julkaistaan maaperakuntoon.fi –sivustolla.
- Selvittämiskohteita valmistui 24 kpl.
- Puhdistuskohteita valmistui 2 kpl (Savonmäki, Varkaus ja Mätäjärvi, Porvoo).
- KAJAK- hankkeessa seurantatutkimuksia valmistui 4 kpl (Metsämonttu, Aijala, Tipasjärvi ja Kärvasvaara ja selvittämishankkeita valmistui 1 kpl (Korsnäs).

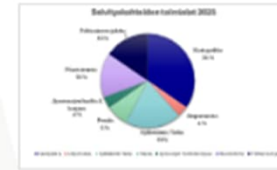
Avustukset:

- Hakemuksia 39 kappaletta: myönteisiä päätöksiä 18 kpl, joista 9 selvityshankkeisiin ja 9 puhdistushankkeisiin.
- Valtionavustusta myönnettiin yhteensä 453 000 euroa.

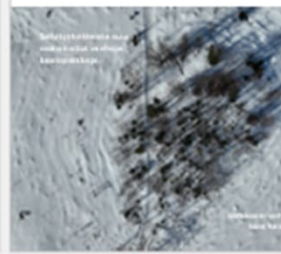
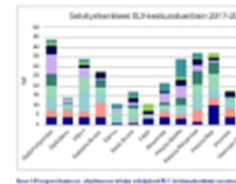
4 Maaperä kuntoon -ohjelman hankkeet

4.1 Selvityskohteet

Vuonna 2025 Maaperä kuntoon -ohjelman avustettuja hankkeita on yhteensä 18 kappaletta. Niistä 12 on selvityshankkeita ja 6 puhdistushankkeita. Ohjelman tavoitteena on selvittää maaperän tilaa ja puhdistaa se tarvittaessa.

Maaperä kuntoon -ohjelman avustettuja hankkeita on yhteensä 18 kappaletta. Niistä 12 on selvityshankkeita ja 6 puhdistushankkeita.

Maaperä kuntoon -ohjelman vaikutusten arviointi

Yhteisten vaikuttavuuden

Maaperä kuntoon -ohjelman tavoitteena on selvittää maaperän tilaa ja puhdistaa se tarvittaessa. Ohjelman vaikutus on merkittävä ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta.

Suomenlaajuisesti on toteutettu maaperän tutkimuksia ja puhdistushankkeita. Ohjelman avulla on saatu selvitettyä maaperän tilaa ja puhdistettua se tarvittaessa.

Alue	Maaperä kuntoon -ohjelman avustettuja hankkeita	Maaperä kuntoon -ohjelman tavoitteet
Uusimaa	10	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Etelä-Suomi	8	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Keskisuomi	6	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Pohjois-Suomi	4	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Satakunta	3	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Pirkanmaa	3	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus
Varsinais-Suomi	3	Maaperän tilan selvitys ja puhdistus

- **Maaperä kuntoon –päivät Turussa ja etänä 29.-30.10.2025, yli 400 osallistujaa**
- **7 aamuwebinaaria joiden aiheina:** valtionavustukset pilaantuneille alueille, puhdistusmenetelmien ilmastovaikutukset, PFAS-yhdisteet, kloorattujen liuottimien kulkeutuminen sisäilmaan, vieraslajit rakennushankkeissa, jätemateriaalit kaatopaikkojen kunnostamisessa ja maaperä ympäristökasvatuksessa.

Maaperä kuntoon –ohjelman tavoitteet vuodelle 2026

Selvittäminen

- Selvittämishankkeita toteutetaan järjestämistehtävänä n. 25 kappaletta
- **Lisäksi avustuskohteet**

Puhdistaminen

- Juuka, vanha kyläkauppa
- Joensuu, vanha paja
- Outokumpu, asbestipilaantuma
- Kärjenkosken vanha saha
- Kurikka, Panfurin alue
- Nikro + Noppo jatkuvat
- **Lisäksi avustuskohteet**

KAJAK-hanke

- Kylmäkosken seurantavaihe
- Aijalan selvitysvaihe?
- Kärvasvaaran selvittäminen jatkuu

KAJAK-kehityshanke NYTT: kootaan yhteenveto tutkimustuloksista, tehdään kohteiden keskinäistä vertailua etsien mahdollisia korrelaatioita ja trendejä, ja tuotetaan tietoa tulevien kohteiden tutkimussisältöjä varten.

Budjetti 2026

- Mom. 35.10.22 **Ympäristön kunnostaminen ja maaperänsuojelun kehittäminen 1 250 000 €** → Maaperä kuntoon –ohjelman henkilöstökulut, isännättömien valtakunnallisesti priorisoitujen riskikohteiden pilaantumisen selvittäminen/seuranta sekä maaperänsuojelun kehittämishankkeita, MATTI-järjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä sekä pilaantuneisiin alueisiin liittyvää kansallista ja kansainvälistä asiantuntijatyötä.
- Mom. 35.10.61 **Pilaantuneiden maiden kunnostustoimet, 1 421 000 €** → PIMA-tukilain mukaiset valtionavustukset (selvittäminen ja puhdistaminen) sekä järjestämistehtävänä toteutettavat valtakunnallisesti priorisoitujen riskikohteiden kunnostukset.
- **Sopeuttamistoimien mahdolliset vaikutukset määrärahoihin ja uudet rahoitusinstrumentit.**

Tulevaa tekemistä ja hankkeita

YSL 14 ja 14 a luvut sekä PIMA- ja MASA-asetukset

PIMA-strategian väliarviointi ja päivitys

- Tehdään PIMA-strategian laajempi väliarviointi, jossa mm. kartoitetaan toimialan kehittymistä ja selvitetään strategian tavoitteiden toteutumista sekä arvioidaan strategian päivitystarvetta.

VOC 2 -jatkohanke

- Testataan ja vertaillaan eri menetelmin huokosilmanpitoisuuksien mittaamista. Testaukseen valitaan kohteet, joista on aikaisempaa tietoa haitta-aineiden esiintymisestä ja joissa on jo valmiina näytteenottoon soveltuvia tarkkailupisteitä.

Ruoppaus- ja läjitysohjeen päivitys

- Selvitetään sedimenttien ruoppaus- ja läjitysohjeen (Ympäristöhallinnon ohje 1/2015) päivitystarvetta huomioiden mm. uudesta HELCOM dredging guidelinesista nousevat päivitystarpeet.

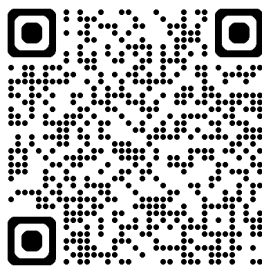
Kansallinen ja kansainvälinen asiantuntijatyö

MATTI-järjestelmän ylläpito ja kehittäminen

Maaperädirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi maaperän seurannasta ja kestokyvystä (maaperän seuranta koskeva laki) (EU) 2025/2360 astui voimaan 16.12.2025 ja tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 17.12.2028 mennessä.

- Maaperädirektiivin tavoitteena on perustaa unionin laajuisen yhdenmukainen maaperän seurantakehys, vähentää maaperän pilaantumista, parantaa maaperän terveyttä, säilyttää maaperä terveenä ja ehkäistä sen huonontumista siten, että vuoteen 2050 mennessä saavutetaan terve maaperä. **Direktiivissä säädetään puitteista ja toimenpiteistä, jotka koskevat maaperän terveyden seuranta ja arviointia, maaperän kestokykä ja pilaantuneiden alueiden käsittelyä.**

Pilaantuneiden alueiden käsittely

Artikla 13: Riskiperusteinen ja vaiheittainen lähestymistapa

Artikla 14: Mahdollisesti pilaantuneiden alueiden tunnistaminen

Artikla 15: Mahdollisesti pilaantuneiden alueiden tutkiminen

Artikla 16: Pilaantuneiden alueiden kohdekohtainen riskinarviointi ja käsittely

Artikla 17: Rekisteri

- Mahdollisesti pilaantuneet alueet, jotka olivat olemassa direktiivin voimaantullessa tai sitä ennen, tunnistettava 10 vuoden kuluessa.
- Kansallinen paikkatietopohjainen rekisteri mahdollisesti pilaantuneista ja pilaantuneista alueista 4 vuoden kuluessa.

Hallinnolliset järjestelyt

- **Toimivaltaisten viranomaisten nimittäminen**
- **Hallinnollisten maaperäalueiden perustaminen**
- **Maaperäyksiköiden perustaminen** maaperän terveyttä koskevaa seurantaa ja raportointia varten

- **Maaperädirektiivin toimeenpanon valmisteluryhmä** (YM, MMM, SYKE, GTK, LUKE, Ruokavirasto, Suomen metsäkeskus, Elinvoimakusten ilmastoyksikkö): ryhmän tavoitteena on valmistella maaperädirektiivin kansallista toimeenpanoa ja sen organisoimista, jotta toimikauden lopussa voidaan kertyneen lisätiedon ja osaamisen valossa esittää, miten kansallinen toimeenpano tullaan lopulta organisoimaan.
- Kevään aikana ryhdytään laatimaan taustaselvityksiä direktiivin toimeenpanoa varten ja arvioidaan sääntelyn vaikutuksia alan toimintaympäristöön, erityisesti kansalliseen sääntelyyn ja ohjeistukseen (ISLANDR).

Tulevia tapahtumia ja koulutuksia

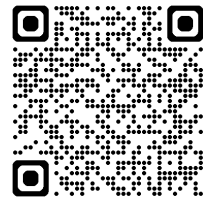
- 16.3. Maaperä kuntoon –aamuwebinaari ”PFAS-tiekartta”
- 20.4. Maaperä kuntoon –aamuwebinaari ”VOC-hanke”
- 14.-17.9.2026 Nordrocs 2026 Helsingissä
- Maaperä Kuntoon –ohjelman 10-vuotis juhlaseminaari, hallinnon sisäinen PIMA-neuvottelupäivä sekä mahdollisia muita koulutuksia ja tilaisuuksia.

VERKKOKOULUTUKSET (SYKE)

- Haitalliset aineet ja niiden ympäristövaikutukset
- Kestävyys pilaantuneiden alueiden riskinhallinnassa
- **TULOSSA:** VOC-yhdisteisiin liittyvä koulutuspaketti

- Lisäksi BMOL ry:n tuottama Arvokas maaperä – opetusmateriaali yläkouluun ja toiselle asteelle sekä kaikille soveltuva tietopaketti.

Kiitos!

Lisätietoja:
Nina Lehtosalo
nina.lehtosalo@gov.fi